

Observatoriulu ese de doue ori in septemana, Mercuria si Sambat'a.

Pretiuulu

pentru Sibiiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu III.

Ori-ce inserate, se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiiu.

Nr. 30.

— Sibiiu, Sambata 12/24 Aprile. —

1880.

Se luamu aminte.

„Éra se aduna Romanii, striga „Kelet“ in articolulu seu de fondu din Nr. 86 intitulatu „Carora nimicu nu le place.“

De vomu avea timpu le vomu respunde de altadata mai pe largu sub titlulu „Cei cari inca nu s'au saturatu“. De astadata vomu respunde pe scurtu:

Ei da! se aduna dieu, si se voru aduná totudeauna, pâna ce voi nu veti incetá a 'i amenintiá in esistentia loru nationala si materiala. Cà dóra n'ati cugetatu cà suntemu morti? nu ve bucurati asia iute; amu statu doue mii de ani, pe acestu pamentu; multe popóra s'au perdutu din lume cu nume cu totu in acelu timpu. Credemu cà nu voi ne veti potea cantá la mormentu „requiem eternam.“

Trei lucruri sunt pentru cari fratii magiari dela „Kelet“ n'au somnu liniscitu:

Antaiu, cà de ce n'au magiarisatu ei pe romani sub durat'a legiloru „aprobatali si compilatali“, cu ajutoriulu „fortieloru“ cu alte cuvinte disu a „fureloru.“

Pe la anii 1848, 1865—7 adeca pe candu erá vorb'a de „uniune“ ei negau mortisu cà aru fi avutu vre-odata asemenea tendintie.

Astadi se plangu amaru prin diuarie cà de ce n'au facutu-o.

Nu le amu spusu-o de nenumerate ori cà: umbla calea manzului. Le a spusu-o in anulu 1849 literatulu loru, Nicolau baronu Josika, din exiliu, terminandu cu cuvintele „trop tard.“

Cine sunt cei necredinciosi? Totu d-nealoru.

Cine sunt cei cari suferu durerile esperimentatiuniloru?

Totu noi, si éra noi.

Dar' precum e de adeveratu cà romanii s'au luptatu mai multu pentru limba de càtu pentru viatia, de candu sunt in Daci'a, apoi fiti siguri cà voru mai esistá si pe viitoru, pe càtu timpu voru esistá acesti munti acaroru crésta se scalda in nuori.

Alu douilea necasu e, cà de ce nu au iuatu d-ni feudali totu cu mijlócele cunoscute, dela tieranu inainte de 1848 locurile cele multe, frumoase si

manóse; va se dica in limb'a moderna: de ce nu au facutu „regularea proprietatiloru“ pe acelu timpu, candu au pututu-o face fara a mai intrebá de dieta.

Acésta superare o poti audi mai alesu „inter pocula.“

De altmintrelea acésta e durere locala a feudaliloru ardeleni. Acesti domni inse sciú exploatá prea bine situatiunea; indata ce vedu cà tendintiele loru n'au trecere in Pest'a, incepu a amenintiá: „pentru acésta s'au unitu magiarii din Transilvani'a cu Ungari'a? Nu asia amu intielesu noi (magiarii) uniunea, si a. l. t.“ Cu alte cuvinte: nu ne multumimu nu mai cu atáta cà s'a datu ministrului „mana libera“ preste Ardealu; dati-ne si noue feudaliloru mana libera preste tieranu.

D-lu Tisza, care candu erá vatavulu liberaliloru, pururea interpelá pe ministrulu: candu va substerne unu proiectu de lege, care se stérge odata si urmele feudalismului? se faca comunele dómne preste „regale“, se fia ceea ce sunt ele in tóta Europ'a numai la noi nu, d-lu Tisza dicu, tace tacerea pescelui, elu inca e proprietariu in Ardealu. Multe rele, si mari nefericiri au trecutu preste capetele nóstre, dar' o marturisimu, cà mai amenintiátóre nici odata cá cunoscutulu „proiectu-atentatu.“

Se speramu inse cà se va delaturá si acestu „paharu“ dela bietulu poporu. Se speramu, cà diet'a va sci se apretiedie mai multu valórea a 2 milioane de ómeni, de catu lacomi'a catoruva feudali. Diet'a scie, cà la casu de nevoia acelu poporu va apará patri'a in contra inamicului; pre cum si aceea, cà elu si-a versatu sangele la Solferino, Magenta, Custoza, Königgrätz etc. etc. éra nu domnisorii din Clusiu.

Suntemu convinsi, cà d-lu adv. si deputatu P. Cosma, care e bine instruitu in materia, cu cunoscutulu d-sale zelu si franchetia va apará pe acestu poporu martiru in comissiunea dietala, si va face lumina in intunerecu.

A treiea suparare stá in frigurile de spaim'a „panslavismului“. In adeveru multe si mari nevoi! Dar' noi suntemu cari, nu de eri de alalta

eri, ci cu decenie mai inainte v'amu facutu atenti la acestu pericolu, provocandu-ve la „infratire“.

Cum ne a'ti respunsu, si cum ne mai respundeti?

Noi amu speratu cu dis'a Germanului: „kommt Zeit, kommt Rath“. Aveti de grija se nu vi se póta dice a dou'a óra „trop tard“.

Dar' se vedemu ce mai dice „Kelet“?

Inainte de tóte ne denuntia cà amu tienutu adunare in sal'a Asociatiunei, intr'unu obiectu politicu.

Audi Romane! D-nii din Clusiu facu politica din caus'a agraria.

Vedi asia! esiti cu colórea, spuneti-o pe fatia cà voue nu ve pasa de dreptu, voi faceti politica nationala din proiectulu de lege. Ve multiamimu pentru acésta sinceritate.

Ce se atinge de loculu conferintiei, aici asemenea sunteti in ratacire. Asociatiunea n'are casa; noi amu fostu in cas'a clerului gr.-or. — unde s'a discutatulu proiectulu agrariu, care dupa priceperea tuturoru juristiloru, este o cestiune de dreptu privatu.

Ne mai dà „Kelet“ si unu „sfatu“ si o „mangaere“, si anume: daca va ajunge poporulu romanu la sórtea „motiloru“ adeca cà se umblamu din satu in satu, si din casa in casa spre a ne castigá panea cea de tóte dilele, se ne bucuramu, cà vomu vedea pe romani ocupanduse si ei cu ceva meseria ori industria.

De ce meseria si industria s'ar pótea aici la noi ocupá intrég'a poporatiune? firesce nu o spune. Noi inse o scimu, ea suna asia: „rusticus praeter mercedem laboris nihil habet.“

Ve multiamimu si de acésta.

Ne mai numesce si comunisti.

Noi amu spus'o de repetite ori cà cine sunt comunistii; de siguru nu tieranulu care isi apara dreptulu seu se póte numi comunistu.

La casu daca comissiunea dietala n'ar respinge acelu proiectu, si elu ar veni in dieta la desbateru, atunci de siguru s'ar substerne la dieta din tóte partile Transilvaniei casuri concrete (Sündenregister) despre tóte nedreptatirile pe care le a

nivelulu loru, se le placa a isi face unu triumfu din slabiciunile séu nenorocirile altor'a.

Ómeni corupti gasescu o mare consolatiune rapindu altor'a stim'a de care sunt incongiurati si pe care ei nu o merita.

Adesea chiaru, calomni'a isi are originea sa in invidie si in egoismu.

Sunt ómeni, cari critica si se încerca a afundá pe altii pentru a se radicá ei; 'i calomniadia pentru a se para ca ei sunt fara defecte; dà pe fatia secretele familiiloru pentru a isi dá inportantia, singurulu mijlocu de a-si acoperi nulitatea loru; si isi facu unu meritu din critic'a ce facu in fati'a unor persoane lacome de notuti si de raporturi neonestu. Persónele acestea, printr'o obicinuinta continua, cadu insi-le in viciulu calomniei; se obicinuescu a considerá cà una din placerile cele mai inocente ale vietiei, acele conversatiuni cari nu se ocupa de càtu de slabiciunile, de micile defecte ale celorulalti si n'au altu scopu de càtu ale ridiculísá. Se inpodobesce cu frumosulu nume de zelu si interessare de aprópele, acestu viciu caruia i se da masca de glume spirituale.

Acela care infige astfelu pumnalulu in ánim'a altuia in mijloculu veseliloru si cu surisulu pe buze, nu este mai puçinu vinovatu de càtu celu care comite unu omoru in mijloculu betiei séu maniei!

Acelu flagelu nu subminé dia nici unde mai multu societatea de càtu in orasielu mici, unde réu'a educatiune si prudintia deschide salónele cà se intre viciile classelor inferióre, si unde toti traiescu atátu de aprópe in càtu se potu cunósce si aprecia.

In orasielu mici se gasescu mai cu séma puçina incredere intre ómeni, puçina unire in familia; acolo sgomotele false si rele se respandescu repede din casa in casa, cà-ci raportorii si gurile rele nu sunt lesne descoperiti si huiduiti cà in orasielu mari, unde micimea ánimiei si spiritulu restrinsu alu calomniatorului si alu spionului sunt indata vedute, si apoi in orasielu mari ómenii nu prea au asia multu timpu de perdutu si nici

Foisiór'a „Observatoriului“.

Calomni'a.

Cugetari culese si prescurtate de Dem. D. Racovitia.

Dintre tóte viciile cari subminé dia societatea, celu mai odiosu, si cu tóte acestea celu mai respanditu, este obiceiulu de a calomniá.

Multe persóne care póte au o ánimu buna, séu o inclinare spre bunetate, care possuudu multe calitati pretióse, se lasa a fi atrasi de obiceiulu de a se ocupá de afacerile altor'a, de a cercetá modulu loru de traiu, de a petrunde chiaru in viét'a intima a unor ómeni cari in realitate le sunt cu totul indiferenti. Ce e mai multu, persónele care urascu calomni'a si tremura de intrigile si desbinarile ce ar potea provocá o gura rea si cari se plangu ele chiaru cà sunt victime ale calomniei, cadu fórté adesea, fara a bagá de séma, in viciulu pe care ilu condamna cu atáta dreptate.

Numele de calomniatoru ilu merita ori ce omu ale carui vorbe, observari si alusiuni tindu a miciorá pe nedreptu stim'a ce merita cineva. Déca prin nescu observatiuni reutacióse, prin povestiri pline de alusiuni, prin darea pe fatia intr'unu modu puçinu onestu a unor mici secrete de familia, printr'o interpretare falsa data vorbeloru si fapteloru cuiva, i se micioré dia consideratiunea de care se bucura si se inspira lumei banueli luandu-i-se increderea care face atátu de placute relatiunile dintre ómeni, de siguru cà se vestiedesce unu nume, care pâna atunci erá póte fara pata si se intuneca o reputatiune castigata de multe ori cu cele mai mari sacrificii: — acesta este rezultatulu calomniei. Bandidulu care profaná dia si despóie unu templu in intunereculu noptii, nu merita numai elu numele de talharu; acestu nume trebuie datu si aceluia care, calomniandu pe nedreptu pe unu omu onestu, i intuneca reputatiunea de care se bucura, i fura bunulu celu mai mare, — im'a celorulalti ómeni.

Calomniatorulu nu este numai celu care inventé dia si respandesce sgomote false si vatamatóre, dara chiaru si acela care asculta si aproba pe celu calomniatoru, facéandu-se astfelu complicele lui si asemanandu-se cu densulu, dupa cum gazd'a de hoti se asemána talhariloru pe care'i adapostesce in cas'a sa; — si unulu si altulu sunt demni de a fi despretiuiti.

Calomniatorulu ar fi constrinsu se taca, déca n'ar atlá urechi cari se ilu asculte; elu nu si-ar ajunge scopulu déca persóne slabe, sclave ale obiceiului de a ascultá vorbe rele, nu s'aru face respanditorii loru si nu s'aru insarciná se duca din casa in casa veninulu calomniei.

Cati din acesti ucigasi ai onórei altora nu se credu, ba chiaru pretindu se fia considerati cá judecatori ai fapteloru nóstre! Placerea de a calomniá face pe multi se se silésca a pètrunde in interiorulu familiiloru pentru a descoperi mici secrete pe cari se le dea pe fatia in conversatiuni si se le porte din casa in casa si din gura in gura.

Esista in fiacare familia particularitati, inprejurari, cari ceru a fi acoperite de velulu misterielu, cu tóte cà cupóscerea loru de catra lume n'ar avea nimicu desonoratoru. Ne place a fi mai liberi in cas'a nóstra, a nu trai cá sub ochii publicului; de multe ori voimu a fi mai sinceri in vorbele si in parerile nóstre, ne ostenimu totu fiindu sub controlulu societati si constrinsi totudeauna de a ne supune convenientieloru sociale.

Prin urmare, a profaná, prin indiscretiuni, sanctuariulu familiei, a cautá si a dá pe fatia ceea ce trebuie a remané secretu, este a distrage fericirea asilului domesticu, este a calomniá, aducéandu-se pe scen'a teatrului publicu persóne, care nu erau pregatite se apara.

Asia dara trebuie asiedati in class'a calomniatoriloru toti aceia cari, prin observatiuni reutacióse, prin parerile ce isi dau despre altii, prin criticile dela care nu se potu abtiné, contribuescu a miciorá pe nedreptu reputatiunea acelor'a cari se bucura de stim'a lumii. Adesea se intempla cà ánimi jóse, grabitei a cobor pe toti la

induratu poporul romanu dupa desfiintarea iobagiei.

Atunci apoi se judece lumea civilisata, că cine sunt comunistii.

Noul proiectu de lege despre instructiunea in gimnasia si in scolele reale.

(Urmare.)

§. 54. Inspectorul supremu alu cercurilor scolastice are urmatoarele datoriinte:

1. A executa dispozitiunile legii si ordinatiunile guvernului in scolele de mijlocu ce stau imediatu sub conducerea ministrului de culte si instructiune, in cele amintite in sectiunea acesta si in cea precedentă, de asemenea in scolele de mijlocu sustnute de jurisdicțiuni si comune, respective a se ingriji că acele dispozitii se fia executate, era in scolele de mijlocu sustnute de confessiuni si privati a priveghea că organu de inspectiune supremu de statu executarea prescripteloru legii;

2. A visita tote scolele de mijlocu ce se afla in cerculu seu scolasticu in totu anulu si de câte ori va fi cu potintia si va cere trebuinti'a si anumitu in diferite periode si a presida cu acesta ocaziune conferentiele professorale in scolele medie de statu si in cele sustnute din fonduri;

3. A conduce si presida esamenele de maturitate in institutule publice ce stau sub administrarea si imediat'a conducere a ministrului de culte si instructiune, de asemenea in scolele publice sustnute de jurisdicțiuni, comune si privati; seu daca e impededatu, a face ministrului o propunere relativu la substituirea sa.

§. 55. In afacerea instructiunii gimnasiale si reale corpulu professoralu respectivu dela fiacare institutu de invetiamentu tine din timpu in timpu conferentie sub presidiulu directorului; problem'a lui principala este impartirea cum se cade, metod'a si tractarea materiei de invetiamentu si a temeloru de acasa, cercetarea starii in care se afla scol'a din punctu de vedere alu educatiunii si disciplinei, si delaturarea defecteloru.

§. 56. Cartile si mijlocele de invetiamentu admisible la designia ministrulu de instructiune; corpurile professorale voru alege din cele designate pe acele ce voiescu a le intrebuintia in singuratecele institutule.

§. 57. Ori ce gimnasiu si ori ce scola reala o visitidia in totu anulu din oficiu mediculu primariu alu jurisdicțiunii respective; acesta va avea se face cătra inspectorulu supremu alu cercului scolasticu si cătra jurisdicțiune căte unu raportu de opiniune despre experientiele ce le a facutu in privintia sanitara (anumitu cu privire la localitati.)

Sectiunea IV.

Despre esamenele de maturitate in scolele de mijlocu ce se afla sub dispunerea si conducerea imediata a statului.

§. 58. Acei tineri cari au absolvatu class'a a opt'a, prin urmare cursulu intregu alu scolei de mijlocu si au depusu cu succesu unu esamenu validu de classa si voiescu se'si continue studiile la o scola mai inalta, sunt indatorati a proba printr'unu esamenu ce se va tine anumitu spre acestu scopu, calificatiunea si maturitatea ce se recere pentru instructiunea la o scola mai inalta.

Esamenulu de maturitate dela gimnasiu qualifica in genere pentru instructiunea superioara (pentru universitate si politechnicu) era esamenulu de maturitate dela scol'a reala de regula numai pentru politechnicu. Dar' esamenulu de maturitate dela scol'a reala se pote intregi, cu aprobarea ministrului de culte si instructiune, intr'unu esamenu de maturitate gimnasialu cu ajutoriulu unui esamenu de maturitate decursivu din limb'a si literatur'a latina si greca.

nu prea li se presinta ocaziuni asia dese de a se observa unii pe altii.

Timpu si cuvintele ne aru lipsi deca ne-amu incerca se descriemu aci efectele triste ale pasiunii calomniei, care tinde a face se fia nefinite meritele si sentimentele generose ale omeniloru, atribuindu unoru vorbe dise cu usurintia pote, mai multa importantia de catu au, si dandu-le unu intielesu odiosu. Amu avea se vorbimu de acele lacrimi nefarsite pe care nisce sgomote calomniose le face se fia versate de inocintie necunoscuta!

Amu avea se vorbimu de acele suspine ce se inaltia cătra ceru din anim'a omului, caruia o trasura de spiritu seu limb'a invidiei i-a rapitu comora cea mai pretioasa — bun'a sa reputatiune!

Amu avea se vorbimu de multe familii unite si fericite odinioara, pe care nisce vorbe aduse in casa de tradatori, le au desunitu si invrajbitu pentru totu-deauna.

Amu mai vorbi in fine de relele ce cangrenedia orasiele, si tier'a in care calomni'a si invidia au devenitu ereditare, de recel'a si indiferintia generale, de amiciele ipocrite, de spiritulu de coterie, de bucuria ce face se se simtia de unu candu audu de nenocirea altor'a, de fericirea familieloru forte adese inveninata de aceste vicii, de increderea voioasa si sincera inlocuita cu ipocrisia si banuieia, de asilulu domesticu profanatu si spoliatu de critici si calomnii!!

Nu credemu a nu se gasi locuri, unde despretiulu se nu isbesca pe cei ce calomnedia si vorbescu de reu. Se pote ca cineva se fia constrinsu de inprejurari se'i asculte si se'i vedea, dara nu este cu potintia, ca cineva se nu simtia o respingere, o ura chiaru pentru aceia cari calomnedia; ei singuri se despretiuescu si se temu unii de altii!

(„Binele publicu.“)

§. 59. In scolele de mijlocu ce stau sub dispunerea si conducerea imediata a statului si in cele amintite in sectiunea II si III a legii de fatia esamenulu de maturitate ilu tine corpulu professorale alu fiacarui gimnasiu de 8 clase si alu fiacarei scole reale de 8 clase in institutulu seu propriu, si anume sub presidiulu respectivulu inspectoru supremu alu cercului scolasticu, seu, daca acesta va fi impededatu, sub presidiulu unui altu barbatu de specialitate inpoternicitu spre acesta de ministrulu de culte si instructiune, cu conducerea celu puçinu a unui comissariu de examinare, pe care inca ilu va designa ministrulu.

§. 60. Unu scolaru, care a absolvatu unulu dintre aceste institutule, pote se depuna esamenulu de maturitate de regula numai la acestu institutu, in care a absolvatu class'a a opt'a.

Pentru depunerea esamenulu de maturitate la altu institutu ministrulu de culte si instructiune pote da incuviintiaru in casuri estraordinare.

§. 61. Esamenulu de maturitate se va face cu deosebire pe bas'a lucrarilor scripturistice si pentru a constata: daca tinerulu care depune esamenulu are calificatiunea intelectuala ce se recere la studiulu de universitate, respective la politechnicu? Instructiunea pentru esamene o stabilescu ministrulu cerendu opiniunea corpurilor professorale dela universitati si dela institutule politechnice.

Aceste esamene voru fi publice si atestatele se voru da in limb'a magiara.

(Va urmă.)

Spani'a, Portugali'a si Romani'a.

Missiunea d-lui Plagino.

D. Alexandru Plagino, insoçitu de maioru-adjutantulu, d. Barcanescu, a fostu insarcinatu a merge la Madridu si Lisabon'a, spre a notifica guberneloru Spaniei si Portugaliei independintia Romaniei, si a remite Maiestatiloru Loru Alphons XII si Ludovicu, marele cordonu alu ordinului Steu'a Romaniei si scrisori ale M. S. R. Domnulu, Carolu I.

La 10 Martiu, missiunea romana a ajunsu in capital'a Spaniei.

In acea di, d. Plagino, prevenindu pe d. ministru alu afaceriloru straine de sosirea sa si de missiunea ce avea se indeplinesca, a primitu visit'a d-lui Zarko del Valle, primu-introducetoriu alu ambasadoriloru, care a venitu se'i uredie buna-venire, si a fostu primitu de d. Canovas, ministrulu de esterne alu M. S. regele Alphons.

Audienti'a regala, fiindu fixata la 13 Martiu, d. Zarko del Valle, primu-introducetoriu alu ambasadoriloru, a condusu missiunea romana in doue trasuri ale Curtiei, escortate de unu ecuyer regescu si de mai multi picheri calari.

Ajunsu la palatulu regalu, d. tramisu estraordinariu alu Romaniei a fostu primitu, fara intardiere, de Maiestatea Sa, care era in mare tinuta purtandu colanulu ordinului „Taison d'Or“ si cordonulu ordinului „St. Ferdinand“ si rediemanduse pe bastonulu traditionalu.

D. Alesandru Plagino a facutu Maiestatiei Sale notificatiunea oficiala a independintiei Romaniei si i-a remisu scrisorea A. S. R. Domnulu, inpreuna cu marele cordonu alu ordinului Steu'a Romaniei.

M. S. regele multiam, in termen caldurosi, facendu viui urari pentru prosperitatea natiunii romane si a Augustiloru sei suverani.

In urma, Maiestatea Sa a binevoitu a convorbi cătra timpu cu d. Alesandru Plagino, insarcinandu'lu se arete simphathiele sale M. M. L. L. R. R. Domnulu si Dómn'a Romaniei.

Maiestatea Sa a binevoitu, asemenea, se cera, d-lui maioru-adjutantulu, Barcanescu, deslusiri asupra organizatiunii armatei romane, si vorbindu'i, asemenea de ultimulu resbelu.

In urma, Maiestatea Sa conduse ea insasi missiunea romana in apartamentele M. S. reginei, care arata, tramissulu romanu, cea mai deplina bunavointia, si esprima sentimentele sale de afectiune pentru M. M. L. L. R. R. Domnulu si Dómn'a.

In aceea di, missiunea s'a prezentatu A. S. principesei Asturieloru.

Recondusi cu acelasu ceremonialu, d-nii Alesandru Plagino si d. Barcanescu s'au presintatu indata, apoi, la d. presiedinte alu consiliulu, carui i remisu o scrisore a d-lui ministru alu afaceriloru straine alu Romaniei, inpreuna cu insemnele de mare cruce a ordinului Steu'a Romaniei.

La 18, d. tramisu estraordinariu a obtinutu, dela M. M. L. L. regele si regin'a, audienti'a de concediu.

D. Canovas a insciintiatu pe d. Alesandru Plagino, ca, in curendu, M. S. regele va tramite in Bucuresci o missiune speciala pe langa M. S. R. Domnulu, Carolu I, ca unu respunsu la missiunea romana, pe langa Maiestatea Sa.

La 22 Martiu, missiunea romana a sositu la Lisabon'a.

Audienti'a inse de primire nu a potutu avé

locu de catu la 30 Martiu, din cauza ca incepuse septeman'a cea mare a pasciloru catolice, in timpul carei'a tote audientile si solemnitatele sunt suspendate la Curte.

La 30 Martiu, a dou'a di de pasti, missiunea romana a avutu onorea se fia primita de M. M. L. L. Regele si Regin'a Portugaliei la resiedintia regala dela Adjuda, fiindu fatia d. ministru presiedinte alu consiliulu. ministru de afaceri straine, presiedintele senatului si demnitarii Curtiei. Regele portă uniform'a de mare-admiralu cu cordonulu combinatu alu celoru trei mari ordine ale regatului.

D. tramisu estraordinariu romanu s'a adressatu cătra M. S. Regele Portugaliei, in aceiasi termini ca si catra M. S. Regele Spaniei.

Maiestatea Sa i respunde aretandui sentimentele sale de afectiune cătra A. S. R. Domnulu, Carolu I, si facendu urari pentru prosperitatea natiunii romane.

In urma, M. M. L. L. Regele si Regin'a, convorbindu cu d. Plagino, se grabira se cercetedit despre M. M. R. R. Domnulu si Dómn'a romaniloru, manifestandu o profunda simphathia pentru Marieloru Regale, interessulu sustinutu cu care au urmatu fazele prin cari a trecutu Romani'a si admiratiunea ce le inspira eroismulu soldatului romanu.

In aceea di, la 2 ore, missiunea fu primita in audientia de M. S. Don Ferdinand parintele M. S. Regele Ludovicu. M. S. Don Ferdinand a facutu missiunii romane o primire, in specialu, binevoitoare, laudandu cu multa caldura pe Altetiele Loru Regale si reamintindu, cu placere, timpul pe care M. S. R. Domnulu l'a petrecutu in Portugali'a.

In aceea di, missiunea romana fu primita de A. S. R. Infantele Don Augustu.

Visit'a la d. presiedinte alu consiliulu, ministru afaceriloru straine, d. Braamcamp, in urm'a instantieloru sale, fu facuta a dou'a di, la 31 Martiu. D. Plagino remise d-lui Braamcamp insemnele de mare cruce a ordinului Steu'a Romaniei si o scrisore a d-lui ministru de afaceri straine alu Romaniei.

La 3 Aprile, d. Al. Plagino primf insemnele ordinului „Christului“ class'a I si d. Barcanescu insemnele aceluasi ordinu class'a II, cari le fusese conferite de M. S. Regele. Aceste decoratiuni erau insotite de o scrisore forte magulitoare a d-lui presiedinte alu consiliulu, ministru de afaceri straine.

La 31 Martiu, d. primu secretariu alu legatiunii spaniole din Lisabon'a a remisu missiunii romane, din partea guvernului seu, insemnele ordinului „Isabel'a- cea-catolica,“ class'a I si a II-a.

La 4 Aprile, s'a datu unu prandiu la Curtea din Lisabon'a, in onorea missiunii romane. M. S. Regele si d. presiedinte alu consiliulu nu purtau de catu decoratiunea romana.

D. tramisu estraordinariu alu Romaniei a avutu loculu de onore la drept'a M. S. Reginei care a binevoitu a convorbi cu d. tramisu estraordinariu asupr'a Romaniei. Informanduse de M. M. L. L. R. R. Domnulu si Dómn'a Romaniei, intr'unu modu forte afectuosu.

La finele prandiului, dupa ce s'au radicatu servitiurile dupa mesa, s'a adusu unu singuru paharu plinu inaintea Reginei, care, intorcenduse cătra d. tramisu estraordinariu alu Romaniei, a radicatu unu toastu in sanatatea M. M. L. L. R. R. Domnulu si Dómn'a, facendu urari caldurose pentru prosperitatea Romaniei.

La 5 Aprile, avu locu audienti'a de concediu in care M. S. Regele nu inceta de a'si esprima viu'a afectiune ce porta M. S. R. Domnului, Carolu I.

D. Braamcamp, presiedintele consiliulu de ministri si ministru de afaceri straine, a comunicatu d-lui tramisu estraordinariu romanu, scirea ca M. S. Regale, spre a respunde la missiunea romana, va tramite, in curendu, la rondulu seu, o missiune speciala pe langa M. S. R. Domnulu Romaniei.

D. Vicomte de Valmore, Pair alu regatului, ministrulu plenipotentiaru si tramisu estraordinariu alu Portugaliei este desemnatu ca se implinesca acesta missiune. („Monitorulu“)

Sciri diverse.

— (Unu nou proiectu de lege relativu la regularea cestiunii agraria in Transilvani'a.) Deputatulu Alexius Bokros, in calitatea sa de referentu alu comisiunii pentru proiectulu de lege referitoriu la regularea proprietatiloru in Transilvani'a, au elaboratu unu nou proiectu de lege pe bas'a principiiloru coprinse in proiectulu de lege alu guvernului ungurescu, pe care l'au comunicatu deputatiloru din Transilvani'a

pentru că se isi dea parea asupra lui. Noul proiectu de lege, precum si parerea deputatilor din Transilvania va fi inaintatu inca in decursulu lunei acesteia comisiunei de justitie a dietei. Diariulu „Egyetertes“ observa la acestea, că de si fiacare referentulu alu comisiunei are dreptulu a propune modificari la proiectulu de lege ce i s'au incredintiatu, totusi comisiunea nu va putea luá in desbateru altu proiectu de lege, decâtu acela ce i s'au datu din partea camerei deputatilor.

— (Comunicatu.) Comitetulu subscrisu in urm'a decisiunei luate in conferenti'a inteligentiei romane din Sibiu, tinuta in 28 Martiu st. n. a. c. isi va termina agendele sale cu 1-a Maiu st. n. a. c. Sunt deci cercati toti aceia, cari au vre-o afacere cu acestu Comitetu a o inaintá fara intardiere pana la diu'a numita.

Sibiu, 23 Aprile 1880.

Comitetulu centralu pentru ajutorarea inundatiloru.

— (Rectificare.) In list'a Nr. 11 a contribuiiloru incuse la Comitetulu subsemnatu, publicata in Nrii 24 si 25 ai „Observatoriulu“ este de a se ceti; D. Nicolau Droc Barcianu, direttore gimnaziale in Giurgiu, éra nu in Brail'a precum s'au disu din eróre.

Comitetulu centralu pentru ajutorarea inundatiloru.

— (Descoperirea unei pestere cu stalactite la Mehadi'a.) Cetimu in „Desteptarea“ din Lugosiu urmatórele:

„Ni se scrie din Mehadi'a, că cu ocaziunea saporiloru facute pentru asediarea fundamentulu unui hotelu si a unei ville, lucratorii au descoperitu o pestera cu stalactite pe o suprafatia de 150 stenjeni. In acea pestera s'au aflatu o mare cantitate de óse animale antediluviane s. a. Fára indoiala, că acésta descoperire va atrage asuprasi deosebit'a atentiune a barbatiloru de specialitate naturalisti si geologi, carora li se ofere o mare si interessanta cantitate de materialu pentru studiarea formatiunei pamentulu.“

— (List'a Nr. 15) a contribuiiloru incuse la comitetulu subsemnatu in folosulu inundatiloru.

(Urmare si fine din Nr. 29.)

m) Colectati prin D. G. Gavrila primariulu opidulu Bradu, dela Szakáts J. 20 cr., G. Julia 20 cr., Ursu Banciu 20 cr., G. Gavrila 1 fl., N. N. 40 cr., sum'a . . . . . fl. 2.—

n) Colectati prin D. Nicolau Fugata notariu comunalu in Luncoiu de josu, dela Szabo Josef 1 fl., D. Jancu 1 fl., A. Jvanu 1 fl., J. Romanu 1 fl., G. Coposiu 1 fl., Nicolau Fugata 2 fl., sum'a . . . . . fl. 7.—

o) Dela D. George Moldovanu not. cerc. in Baiti'a . . . . . fl. 1.—

p) Colectati prin D. Lazaru Thiulescu preotu in Craciunesci, dela G. Bardosi 5 fl., Apathy G. 30 cr., Czepnik A. 20 cr., S. Bacila 1 fl., J. Laszlo 1 fl., A. Mihutiu 20 cr., L. Perianu 50 cr., N. Bepoi 50 cr., G. Glava 20 cr., A. Suci 1 fl., B. Colosiu 50 cr., N. Mog'a 50 cr., P. Radu 20 cr., N. Dinisiu 20 cr., L. Thiulescu 1 fl., sum'a . . . . . fl. 12.30

r) Colectati prin D. Joanu Perianu preotu in Criscioru, dela J. Campeanu 50 cr., T. Todoranu 30 cr., P. Popu 30 cr., M. Galu 30 cr., J. Perianu 30 cr., C. Danu 10 cr., G. Tod'a 10 cr., P. Stoica 10 cr., G. Almasianu 10 cr., A. Fauru 9 cr., A. Stanijanu 10 cr., P. Trifu 10 cr., L. Papu 50 cr., sum'a fl. 2.89

s) Colectati prin D. Joanu Campeanu preotu, dela N. N. . . . . fl. 3.—

t) Colectati prin D. Augustinu Onitiu notariu comunalu in Mihalení, dela J. Onitiu 50 cr., A. Onitiu 50 cr., A. Goldberger 30 cr., S. Micu 50 cr., P. Mihutiu 10 cr., T. Rusu 10 cr., A. Lutiu 10 cr., J. Vurdea 10 cr., S. Micu 05 cr., sum'a . . . . . fl. 2.25

u) Colectati prin D. Juonu Jurca preotu in comun'a Cebea, dela S. Bobanu 50 cr. R. Bernatu 20 cr., J. Tisu 20 cr., J. Jurca 40 cr., dela mai multi locuitori in naturalii, cari prefacute in bani dau 3 fl. 10 cr., sum'a . fl. 4.31

v) Venitululu baluluu tinutu in 27 Fauru 1880 in Bai'a de Crisiu . . . . . fl. 15.60
Plusulu . . . . . fl. —.70

Totalu cu diu'a de adi fl. 2693.30

Sibiu, 14 Aprile 1880.

Comitetulu centralu pentru ajutorarea inundatiloru.

— (List'a Nr. 16) a contribuiiloru incuse la comitetulu subsemnatu in folosulu inundatiloru.*)

Transportulu totalulu din list'a Nr. 15 publicata in Nrii 29 si 30 a. c. ai „Observatoriulu“ . fl. 2693.30

Prin reuniunea de lectura din Varadi'a dela dd. F. János 1 fl., P. Jorgoviciu 1 fl., Ch. Boraciu 20 cr., Csakay 50 cr., Scala 50 cr., Gl. Petanescu 20 cr., J. Fabianu 20 cr., J. Kohapka 50 cr., J. Besineaga 1., N. Peresciu 50 cr., A. Korb 1 fl., M. Weisberger 60 cr., Ot. Weigert 40 cr., A. Boraciu 50 cr., Sv. Mihailoviciu 50 cr., P. Poenariu 50 cr., G. Tiunea 1 fl., J. Knopf 1 fl., J. Freiburger 30 cr., A. Maleta 70 cr., G. Demetroviciu 50 cr., J. Alesandrescu 2 fl., A. Petroviciu 50 cr., St. Neagoe 50 cr., P. Miocu 50 cr., J. Miocu 1 fl., Lehmann 1 fl., R. Hausknecht 20 cr., V. Popoviciu 50 cr., T. Siegescu 20 cr., P. Miocu 50 cr., P. Berlea 20 cr., P. Boraciu 50 cr., din cass'a reuniunei 4 fl. 80 cr., sum'a . . . . . fl. 25.—

Prin D. George Suci parochu in Ghirisiu cá resultatu alu unei colecte in bani si bucate in numit'a comuna . . . . . fl. 7.40

Totalulu cu diu'a de astadi fl. 2725.70

Sibiu, 20 Aprile 1880.

Comitetulu centralu pentru ajutorarea inundatiloru.

— (Gimnasiulu din Naseudu.) In Ungari'a avemu 4 gimnazii romanesci complete (de câte 8 clase), si anume: gimnasiulu gr.-cath. din Blasiu, gimnasiulu gr.-cath. din Beiusiu, gimnasiulu gr.-or. din Brasiovu si gimnasiulu Franciscu Josefínu gr.-cath. din Naseudu. Acestu din urma este celu mai tineru, s'a infiintiatu la anulu 1863 de către comitetulu administrativu alu fonduriloru scolare granitieresce ale fostulu alu II-le regimentu romanu de granitia si se sustine din fondulu asia numitu „centralu“ (canduva de provente), alu carui venitu principalu este venitululu din dreptulu regalu séu alu crismaritululu. Corpulu didacticu consta din 13 professori, 1 magistru de desemnu si 1 magistru de musica. La anulu 1870—71 gimnasiulu a devenitu completu si s'a datu primulu esamenu de maturitate. Frecventarea gimnasiulu se póte vedea din urmatórele date. Au fostu adeca in anulu scolasticu:

1870—71	frecventanti	162,	maturisanti	17,
1871—72	„	150,	„	9,
1872—73	„	165,	„	13,
1873—74	„	163,	„	8,
1874—75	„	158,	„	8,
1875—76	„	170,	„	11,
1876—77	„	171,	„	8,
1877—78	„	177,	„	11,
1878—79	„	192,	„	12.

(„Scól'a romana.“)

Bibliografia.

— Miscarea poporatiunei in Romani'a dela 1870 pana la 1878 este titulu unei lucrari serióse si meritorie a d. Joanu G. Bibicescu, vechiu colaboratoru alu diariulu „Romanulu“ din Bucuresci. Pretiulu acestei brosiuri, asupra careia ne permitemu a atrage deosebit'a atentiune a publiculu nostru, este numai de 1 leu 50 bani.

— Librariulu Paul Cieslar din Graz adresséda onor. abonati ai sei la opulu „Resbelulu orientale“ urmatórele epistola-cerculara:

Prea stimatule Domnule!

Prin epistol'a mea presenta, am onóre a ve comunicá, că in câteva zile ve voiu trimite finea opului „Resbelulu orientale“ sub asignatiune postala (Postnachnahme), presupunendu că veti avé placerea a possede opulu completu cu atátu mai multu că fasc. XI—XV sunt fórte bine infrumsetiate si bogatu ilustrate, si intreca cu multu pe celelalte. Aceste fascicule coprinde preste 100 de ilustratiuni negre, tabloulu in coloru „Amagirea militariloru turcesci din redutele dela Plevn'a, de către dorobantii romani asediati in transieuri“ o carta mare a Romaniéi, o carta a peninsulei balcanice, amendoue lucrate frumosu in coloru. Afara de aceea contine opulu mai multe carte speciale si planuri.

Intre ilustratiunile negre sunt 56 de Romani desemnati dupa fotografii, acaroru castigare, mi-a causatu nu numai ostenele mari, dar' m'a costatu si timpu multu si de aici se explica intardierea aparitiunei acestoru fascicule si din acestu motivu me voru scusa siguru onor. mei abonati, cu atátu mai multu, că acum fara a rídica pretiulu dau mai multu, că si cátu am promis.

Dupa intrebările facute mie din mai multe parti, déca nu sum in stare de a procurá si paretu (table in care se léga cartile) pentru opulu completu, m'am decisu la acést'a si ve voiu trimete si Dvostra asemenea paretu pentru opulu completu, de órece frumosulu opu nationalu e demnu si de paretu frumos.

La acésta ocaziune trebuie se ve comunicu, că de presentu possu unu tablou frumosu „Reintórcerea

*) Cuitarile sumeloru tramise la acestu comitetu voru urmá prin publicare in diariile de aici „Observatoriulu“ si „Telegrafulu romanu“. La cerere inse, sumele se voru cuitá si separatu.

dorobantiloru in tíera,“ si acestu tablou este tocmai in marinea premiulu „Ocuparea Plevnei“ inse cu multu mai bine lucratu de cátu premiulu, cu care eu insumi nu sum multamitu. Tabloulu susu-nimitu costa cu incadrare 5 fl. fara incadrare 2 fl. 50 cr. exclusivu pachetarea. Onoratorulu mei abonati dau acestu tablou pe lângá incadrare cu 3 fl. 50 cr., fara ea cu 1 fl. 50 cr. exclusivu inpachetarea, si sperediu că acésta inprejurare va fi recunoscuta.

In privinti'a celoru doue tablouri mari „Cucerirea unui drapelu,“ si „Cucerirea redutei Griviti'a“ facu inca odata atentu, că din caus'a lucrariiloru complicate pana astadi nu sunt gat'a.

Ve asiguratu inse, că tabloulu „Cucerirea unui drapelu“ se va gatá pana in Maiu, celalaltu inse mai tardiu.

Pretiulu unui astfelu de tablou mare, bine lucratu in coloru si intinsu pe pandia este 8 fl. Onorati mei abonati primescu unu astfelu de tablou cu pretiulu jumetate, asia dara cu 4 fl. Incadrare eleganta si durabilu aurita pentru unu astfelu de tablou costa 5 fl. si dupa dorintia se póte trimete deodata cu tabloulu.

Cu tóta stim'a

Paul Cieslar
librariu in Graz. — Styri'a.

Specificarea trimeterii mele:

1 „Resbelulu orientale“ fasc. XI—XV . . . . . fl. 2.—
Paretu pentru unu opu completu . . . . . fl. 1.—
Timbru postalu 6 cr. Inpachetarea 4 cr. . . . . fl. —.10
Sum'a . . . . . fl. 3.10

— Se afla subt pressa si se póte comandá la tipografi'a subsemnata „Harp'a si Cavalu“ poesii de Theocharu Alexi (Stanu Parjolu.) Pretiulu unui esemplariu 8° 140—150 pagine pe hartia de lucsu brosiatu 50 cruceri, in legatura de lucsu (aurita) si cu stampa artistica representandu orasiulu Brasiovu 1 fiorinu v. a.

Acésta colectiune de poesii atátu in privinti'a coprinului, cátu si in privinti'a infatisariéi ei va meritá se ocupe unu locu pe més'a flacarui salonu.

Tontsch & Kellemen
tipografia in Brasiovu.

— „Albin'a Carpatiloru“ fóia beletristica, científica si literara in Nr. 12 are sumariulu urmatoriu: Testu: Din'a, novela originala. — Satenii, vodevilu nationalu in 4 acte de Ales. P. Petrinu. — O nópte pe Pincio, poesie de H. Rheinsteiu. — Tiarca, de S. Fl. Marianu. — Candu ai sci. . . . . Uitatu, Portretulu ei, poesii de A. J. Hodosiu. — Viorele, conversatiune de Teodoru Bota. — Varietati. Notitie economice.

Ilustratiuni: Principes'a Stefani'a. — Echipagiulu japonesu.

Pe coperta: Canele Josefinei, (fine) de Basilu Biro. — Cronica. — Anunciuri.

— „Lyr'a romana“ Nr. 16 din 13 Martiu a. c. are urmatoriulu coprinu: Testu: Originea teatrulu nationalu, (urmare si fine) de T. T. Burada. — Primele notiuni asupr'a unei orchestre (fine). — Haendel schitia biografica. — Gladiatoriulu, tragedie in 5 acte de Saumet. — La Mari'a, sonetu de J. J. Rosca. — Notitie teatrale.

Musica: Plangeai, romantia de G. J. M. poesie de V. D. Paunu.

Limb'a bisericésca.

(Urmare si fine.)

Se scie că o opera se intempla fórte raru se nu pérda prin traductiune din frumsetiele originalulu. Déca acést'a se produce numai prin o singura traductiune in alta limba, cátu de mare trebuie se fia perderea frumsetieloru originalulu, candu traductiunea s'a facutu dintr'un'a intr'alt'a in trei diferite limbi, si mai virtosu cându unulu din traductóri n'a posedatu cunoscintiele cerute spre a poté corespunde misiunii sale cum a fostu de siguru celu ce a tradusu psaltirea in romanesce!

Limb'a ce vorbescu actualminte romanii numai este acea de acum aprópe 250 de ani, candu s'a tradusu cartile bisericesci, mai virtosu nu e gergulu séu jargonulu logofetiloru slavonisati de atunci, cari ne-au tradusu aceste carti. Dela epoc'a regenerariéi nóstre, in cursu de 60 ani, ea, celu puçinu limb'a scrisa, s'a curatitu mai cu totulu de elementele eterogene ce intrasera intrens'a cá palamid'a intre plantele utile, cá pirulu in gradina, cá scaetii printre flori; ea si-a reprimitu pe membrii familiei sale alungati de tempestele barbariei ce au trecut prestu capulu acestei svénturate tieri; s'a curatitu de barbarismi, s'a inavutitu din propriulu seu patrimoniu, s'a regulatu, s'a inobilatu din nou, precum i se cuvenea dupa drepturile ce i dá originea sa.

Scriitori si oratorii nostri din acésta epoca se esprima intr'o limba dulce, si armoniósá, cum a devenitu limb'a romana, si intr'unu stilu corect. Toti ómenii, tineri si betrani, cari au trecut prin scóle, mergu pe urmele lor. Predicatorii prin bisericu — din nefericire fórte puçini la numeru — au adoptatu si ei noulu limbagiulu, ceea ce face unu contrastu isbitoriu cu limb'a, atátu de ruginita din cartile eclesiastice. Insusi ómenii fara carte, imitandu pe sapientii nostri, au lepadatu mare parte din cuvintele straine ce ne invadasera limb'a, si

simtu placere a vorbi cá cei instruiti. Numai limb'a din cartile bisericesci a ramasu cu totulu inapoiata.

Este dara timpul se inceteditie si anomalii limbistica din biserice; se cuvine se curatimu si limbagiulu eclesiei nóstre, se introducemu intrensulu progressele facute pe terenulu literaturii profane; se cuvine se damu inalteloru idei ce propaga biserice'a, vestminte nobile cá si aceste idei, frumóse cá si virtutea, pure cá si santieni'a ce ele sunt menite a face pe ómeni se practice.

Noi romanii intre tóte popórale coreligionari ai nostri, avemu din fericire in privinti'a religiunei unu folosu pe care nu'lu au nici grecii, nici rusii, nici serbii, nici bulgarii ortodoxi.

Tóte aceste popóra au in biserica, cá si catolicii, o alt'a limba de cátu cea vorbita, o limba pe care ei n'o intielegu, afara de puçinii literati cari au invetiát'o prin scólele superioare. Grecii asculta liturgi'a in limb'a elena antica, care este pentru densii cum e pentru noi limb'a latina; Rusii, Serbii, Bulgarii o ascultu in vechi'a limba slavona, o limba mórtá, pe care nici ei nu o pricepu precum grecii nu intielegu pe cea elena.

Numai noi romanii avemu nepretiuítulu folosu a ascultá oficiulu divinulu in limb'a ce vorbimu.

Déca ne bucuramu de acésta favóre, pe care o datorimu strabuniloru nostri, de ce se n'o avemu complecta? de ce se nu facemu cá ea se dea pe deplinu tóte fructele ce amu poté asteptá dela densa, candu limb'a din biserica ar fi pusa in armonia cu cea din operele nóstre lumesci?

Clerulu nostru se plange de récé'l'a evlaviei, de inputinarea credintiei, cari facu cá romanii de acum se nu mérga la biserica, se nu practice datoriele lor religioase, cum faceau parintii lor. La densulu si la gubernu stá se inlature acestu reu, se vindece acésta maladia spirituale, care se intinde din ce in ce mai multu si care amenintia societatea cu tóte relele de care e capabilu unu poporu fara religiune.

Avendu unu cleru radiecatu la nivelulu missiunii sale: preoti instruiti, cu moravuri neinputabile, cu consciintia de datoriele lor si cu zelulu de a le implini in toti timpii si la tóte ocaziunile; avendu in temple cele ce lipsescu, intre cari punemu in prim'a linia o limba frumósa, o musica mai apropiata de cea classica, si predice potrivite cu nevoile morale ale poporulu, predice facute bine si repetate in fiacare di de serbatóre; avendu acestea, dicu, romanii, cu fórte puçine esceptiuni, aru simti placere se mérga la biserica, aru ascultá oficiulu divinulu cu o multiamire sufletésca care le-aru inspirá mai multu respectu pentru practicele religioase. Acésta reitórcere a romaniloru de astadi la vechile deprinderi ale mosiloru si parintiloru lor, ar avé de resultatu se intarésca intrensii credinti'a, se'i faca a-si aduce aminte mai desu de invetiaturile evangheliei si de consiliile bisericei, in scurtu, se faca pe totu romanulu a deveni mai bunu crestinu de cátu este acum, a practicá, pe o scara mai intinsa, frati'a, caritatea evanghelica: „a iubi pe Dumnedieu din totu sufletulu seu si pe aprópele seu cá insusi pe sine“ a practicá, dicu, aceste doue cele mai principali comandamente din decalogu in cari Christu a disu, cá stá tóta religiunea si toti profetii.

Santulu sinodu alu bisericei autocefale romane mai virtosu i cade sarcin'a de a se ocupá de acésta cestiune.

Ne place a crede, cá membrii sei, kiarichii luminati, sunt iubitori nu numai de Dumnedieu,* ci si de totu ce interessédia natiunea romana din care facu parte; cá acesti kiarichi, cari au de pastoritu spiritualminte o turma ce astépta dela pastori sei se'i védia pusi, cá pe demnii si fericitiu loru antecessori, in capulu ori carei intreprinderi care are de scopu progressulu, prosperitatea si fericirea materiala si morala a acestei tieri, ne place a crede, dicemu, cá acesti capi ai bisericei nóstre isi voru face datori'a, prim'a datoria ce au metropolitii si episcopii.

Cu tóta forti'a argumenteloru ce amu datu in favórea propunerii nóstre, imi pare cá audu pe cátiva bigoti ignoranti dicédu, precum au disu asupra incercarii facute de repositatu parinte Ghenadie, fostulu episcopu alu eparchiei Argesului, de a corege câte-va cuvinte din limbagiulu eclesiasticu, imi pare cá 'i audu si acum dicédu cá, schimbandu-se limb'a din cartile bisericesci, (dloru, printro esageratiune ce le convine, numescu schimbare inbunatatirea ce propunemu) schimbandu-se limb'a bisericesca, se strica religiunea.

Obiectiunea n'o credu nici decum fondata.

*) Titulu cu care unu kiarichu este numitu la rugaciunile din biserica se scia cá este: *Pentru iubitorulu de Dumnedieu episcopulu nostru* (cutare).

Limb'a n'are nimicu de a face cu credinti'a nóstra religioasa, n'are de a face nimica nici cu dogmele, nici macaru cu ritulu.

Amu disu, in partea ántai'a a articolulu nostru, cá limb'a este o forma a cultulu. Acésta forma, in adeveru necessaria, indispensabile, se poté modificá fara cá fondulu se fia atinsu; din contra, prin ameliorarea ei, fondulu ar castigá, precum amu demonstratu.

Candu in timpii domniei fanariotiloru, la noi se cantá si insusi intregu oficiulu divinulu se facea prin biserice in limb'a elena, óre ómenii de atunci cari nu intielegea acésta limba, erá mai puçini crestini de cátu cei de acum? Nu, fara indoiala.

Déca grecii si poporale slave aru schimbá limb'a bisericeiloru lor substituindui pe cea vorbita, aru fi ei din acésta cauza mai puçinu crestini de cátu suntu astadi? De siguru cá nu; din contra, aru fi mai buni, cá-ci aru intielege mai bine preceptele religiunei.

Si apoi, pe ce aru basá contradictorii nostri nemutabilitatea chiaru a vorbeloru straine, a expresiuniloru necuviincioase, triviale din limb'a bisericei?

Dogmele sunt in adeveru neschimbátore, sunt perpetue; inse ritulu, cultulu, prescriptiunile canonice cari formédia codicele religiosu, potu fi modificate fara nici o dauna pentru credintia. Acésta n'o dicu numai dela mine, o dicu intemeiatu pe o prescriptiune formala a insusi sfintiloru apostoli si a sinódeloru ecumenice séu generale: ántaiulu, alu patrula, alu sieselea si alu sieptelea.

Apostolii si membrii diseloru sinóde generale, ómeni nu numai sfinti, ci si intiepti, considerandu cá numai legile lui Dumnedieu sunt si potu remanea stabile pentru eternitate, éra cele omenesci sunt supuse schimbariloru dupa timpii si inpregiurari, cá-ci precum omulu nu este o fiintia perfecta ci perfectibila, asemenea sunt si operile sale; considerandu cá acele statuate de densii prin canóne, de si bune pentru timpul de atunci si pentru climatele unde ei isi exercitau santulu loru ministeriu, aru potea se numai fia bune in alti timpii si pentru alte climate, au lasatu sucesoriloru loru facultatea de a modificá din acele canóne ori-ce voru judecá cá numai poté fi mantinutu fara prejuditiu pentru societate, canónele bisericesci fiindu facute, cá si legile mirenesti, pentru binele fiacarui omu in parte si alu tuturoru in genere.

Éta, in adeveru, testualu ce coprinde canonulu 37 alu santiloru apostoli:

„De doue ori pe anu faca-se sinodu alu episcopiloru si cerceteditie-se intre densii dogmele bunele cinstiri de Dumnedieu si intemplatórele contradictiuni deslege-se, odata adeca in a 4-a septemana a cinci-diecimi (dupa sfintele pasci) éra alu douilea in 12 dile ale lunei lui Octomvrie.“

Éta si testulu canonulu alu sieselea alu sinodulu ecumenicu alu 7-lea adunatu in Nice'a din Bitini'a in anulu 783 dela Christu:

„Este unu canonu ce dice: de doue ori pe anu in fiacare eparchia trebuie a se face prin adunarea episcopiloru canonicestile intrebare; considerandu inse ostenelele si anevointiele ce acestia potu intempiná in caletorie, cuviosii parinti ai sinodulu alu 6-lea au hotaritu, cá neaparatu odata pe anu se se faca asemenea adunari cá cele gresite se se indrepteditie. Deci pe acestu canonu si noi ilu reinoimu. Si de s'ar aflá vr'unu domnitóriu oprindu acestu lucru, se se afurisésca. Éra déca vre-unulu dintre metropoliti s'ar lenevi a face acést'a fara a mijloci vr'o nevoia, sila séu vr'o cauza binecuvantata, se se supuia certariloru.“

„Sinodulu facénduse pentru canonicé si evanghelice lucrari, se cuvine cá episcopii adunati se fia cu cugetulu si cu ingrijirea de a se padí divinele si de viétia facétórele comandamente ale lui Dumnedieu.“

(Vedi *Pidalionu* séu canónele sfintiloru apostoli, ale sfinteloru sinóde ecumenice si locali si ale sfintiloru parinti de pe alocurea, traductiune din grecesce de prea santulu Veniaminu fostu metropolitu alu Moldovei, tiparita in tipografi'a monastirii Ném-tiulu in anulu 1844, fói'a 220—221.)

Dupa aceste canóne, nu numai limbagiulu bisericescu se poté corectá, se poté inbunétati punénduse in armonia cu limb'a actualminte in usu, ci si insusi unele din prescriptiunile formale coprinse in canónele sfintiloru parinti adunati in cele siepte sinóde generali se potu modificá cu acelasu dreptu si cu aceeaasi autoritate, cu cari au lucratu acei sfinti parinti, adeca cu puterea darului, care operédia prin membrii clerulu de acum totu asia, precum o facea prin cei din secolii trecuti dela nascerea crestinismulu pana in dilele nóstre, putere care are aceeaasi eficacitate in toti timpii, in tóte locurile si ori-cari aru fi persónele chieimate a o exercitá, afara

numai candu aceste persóne aru fi nedemue de sant'a loru missiune.

(„Binele publicu.“)

T. I. Focsianénu.

Preturile cerealeloru si altoru obiecte de traiu au fostu la

20 Aprile st. n. in Sibiu:

Grâu, dupa cualitati	1 hectolitr	d.	7.80—8.80
Grâu, amestecat	1 „	„	6.30—7.30
Secara	1 „	„	5.40—5.80
Papusiou	1 „	„	4.90—5.30
Ordiu	1 „	„	5.20—5.60
Ovesu	1 „	„	3.40—3.80
Cartofi	1 „	„	3.—3.50
Mazare	1 „	„	8.—10.—
Linte	1 „	„	11.—12.—
Fasole	1 „	„	7.—8.—
Lardu (slanina)	50 Kilogram.	„	37.—40.—
Untura (unsóre topita)	50 „	„	28.—29.—
Carne de vita	1 „	„	44—46
Oua 10 de			—20

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

9 Aprile st. v. 1880.

Obligatiuni rurale din 1864 cu 10%	1. 106.— b.
Inprumutulu Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	„ 109.— „
Obligatiuni dominiale cu 8%	„ 104.— „
— Creditu fonciariu ruralu cu 7%	„ 99.1/2 „
— Creditu fonciariu urbanu cu 7%	„ 93.3/4 „
Inprumutulu municipale ala capitalei din 1875 cu 8%	„ 101.— „
Actiunile caliloru fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	„ 54.40 „
Obligatiuni din 1863 cu 6%	„ 99.60 „
Prioritati cu 8%	„ 119.25 „
Actiunile bancii Romani'a din 1869	„ 638.— „
Daci'a, comp. de asecur. din 1871 act. (fr. 500) 8%	„ 270.— „
Romani'a, compania de asecur., din 1875 cu 8% act. (200 l.) platitu 100	„ 90.— „
Rent'a romana din 1875	„ 77.— „
Diverse:	
Argintu contra auru	2 1/2%
Bil-te hipotecarie	2 1/2%
Florini val. austriaca	„ 2.13 „
Rubl'a de chartie	„ 2.60 „

„ALBIN'A“

Institutu de creditu si de economii.

In sensulu conclusulu adunarii generale a societatii nóstre din 19 Martiu 1880 Nr. III, alu sieptelea couponu dela actiunile institutulu nostru scadietoru la **1. Juliu 1880** se va rescumperá, dela susu numit'a di, la cass'a nóstra in Sibiu cu **9 florini**, si pana atunci inse se escompteza acelu couponu la cass'a nóstra de astadi incolo ori-candu, adica se rescumpera pre langa subtragerea interesseloru pe timpul pana la 1 Juliu a. c.

Sibiu, 1 Aprile 1880.

(15) 3—3

Directiunea institutulu.

CATECHETIC'A

bisericei dreptcredincioase resaritene

compusa de protopresbiterulu

Joanu Stefanelli,

docentu la facultatea teologica a universitatii din Cernauti.

Opulu coprinde tóte principiile si regulele relative la alegerea, insirarea, prelucrarea si propunerea materieloru catechetice din religiunea crestinesca, istoria invetiamentulu catecheticu crestinescu dela Isusu si pana in dilele nóstre, literatur'a ramulu acestuia si catechese practice cá modele la compunerea catecheseloru pentru scóla si biserica, si este menitu mai anteu cá manualu la prelegerile catechetice in institute teologice, apoi si cá manualu pentru pastori sufletesci la elucurarea temeloru catechetice pentru conferintiile pastorale.

Pretiuulu pentru Austro-Ungari'a 5 fiorini;
„ „ Romani'a 13 franci.

De acelasu autoriu au aparutu:

CATECHESE

tractandu

Istori'a biblica a Testamentulu vechiu.

Manualu pentru catechetii si invetiatorii scóleloru poporale, pentru pastori sufletesci la catechisatiunile preacrisce in biserica, pentru candidatii de invetiatorii si pentru educatorii si amicii junimii.

Tomulu I.

Pretiuulu pentru Austro-Ungari'a 5 fiorini;
„ „ Romani'a 13 franci.

Dela acelasu autoriu se afla sub pressa si va a para in anulu acestu:

CATECHESE

tractandu

Istori'a biblica a Testamentulu nou
si faptele santiloru apostoli.

Cu adaosu o istoria si geografia scurta a Palestinei si a tieriloru santei scripturi.

Tomulu II.

Editorulu

Tipografi'a eredei de Closius,

(10) 6—6

Sibiu.

Editoru si redactoru responsabilu: **G. Baritiu.**
Tipariulu lui **W. Krafft.**